

Studerendes refleksioner og refleksive logs

v/ Gina Lydersen

Formålet med temadagen

”At sætte fokus på, hvordan man som praktikvejleder kan medvirke til at igangsætte og understøtte de studerendes refleksioner gennem de forskellige faser af i praktikforløbet”

Check in

Kort præsentation ved bordene

Drøft herefter:

- Hvordan går det med at igangsætte/understøtte refleksioner hos jeres praktikant?
 - Hvad fungerer?
 - Hvad udfordrer?
 - Gode råd efter 1. logs.
- Hvad vil I gerne have med jer fra i dag – er der spørgsmål eller temaer I særligt gerne vil drøfte?

Hvad er refleksion?

- Refleksion handler om at tænke sig om, undre sig over tilstande eller forholde sig til noget overraskende
- Refleksion kan ske i handling eller efter
- Refleksion kan ske som en naturligt igangsat proces eller noget rammesat
- Refleksion handler om at åbne frem for at lukke sig om svar
- Refleksion kan lede frem til ny handling

At reflektere

At reflektere betyder at kaste lys på noget, at genspejle noget

MEN en refleksion er ikke nødvendigvis en nøjagtig gengivelse af det sete – spejlet kan kaste lyset tilbage fra forskellige vinkler, det kan som i et prisme bryde lyset på nye måder, så farver adskilles eller et billede mangedobles

DERMED er refleksion altid udtryk for et subjektivt valg – og en anderledes refleksion kunne muligvis have ført til andre overvejelser og andre resultater

Refleksion i praktikken

Praktikvejlederen kan fremme refleksion via den løbende vejledning. Refleksion i vejledningen handler om at koble hverdagens oplevelser med praktikstedets overordnede arbejdsmetoder eller teorien fra uddannelsen.

- at forholde sig kritisk, fx til egne handlinger eller til en bestemt praksis.
- Når studerende reflekterer, overvejer denne konsekvenserne af en given handling, og om der kunne være alternative måder at gribe den pågældende situation an på.
- Se nye muligheder i fastlåste situationer
- Refleksion indebærer kobling mellem teori og praksis

Formål: Den studerende træner det med at koble det de oplever i deres hverdag på praktikstedet med arbejdsmetoder og teori fra uddannelsen.

Danmarks evalueringsinstitut, 2013

Teori og praksis

- et samspil hvor de studerende i deres praktik begynder at bruge deres teori og viden i praksis
- men også bruger den viden de opnår i praksis til at forstå og anvende teorien på nye eller anderledes måder.
- Eksempelvis – en studerend har læst om børnesamtaler – kommer i praktik og oplever (via observation) at alle børn ikke reagerer ens på rammensætning og kommunikationen under samtalen
- går tilbage og læser på teori/metoder og forstår samtalen og kommunikation på en ny måde Altså en proces hvor hele tiden bliver klogere på både det generelle og det specifikke.

Hvad understøtter refleksion?

- Sæt praktikanten i centrum
- Opgaven er at stille nysgerrige spørgsmål eller komme med refleksive udsagn
- Lyt efter det, der optager din praktikant i samtalen
- Indtag en neutral eller nysgerrig position
- Giv tid til at spørgsmålene overvejes
- Hold meninger/gode råd for dig selv (de hører primært til i et andet læringsrum)
- Prøv ikke at "flytte" praktikanten et bestemt sted hen

Nysgerrighed i en travl hverdag

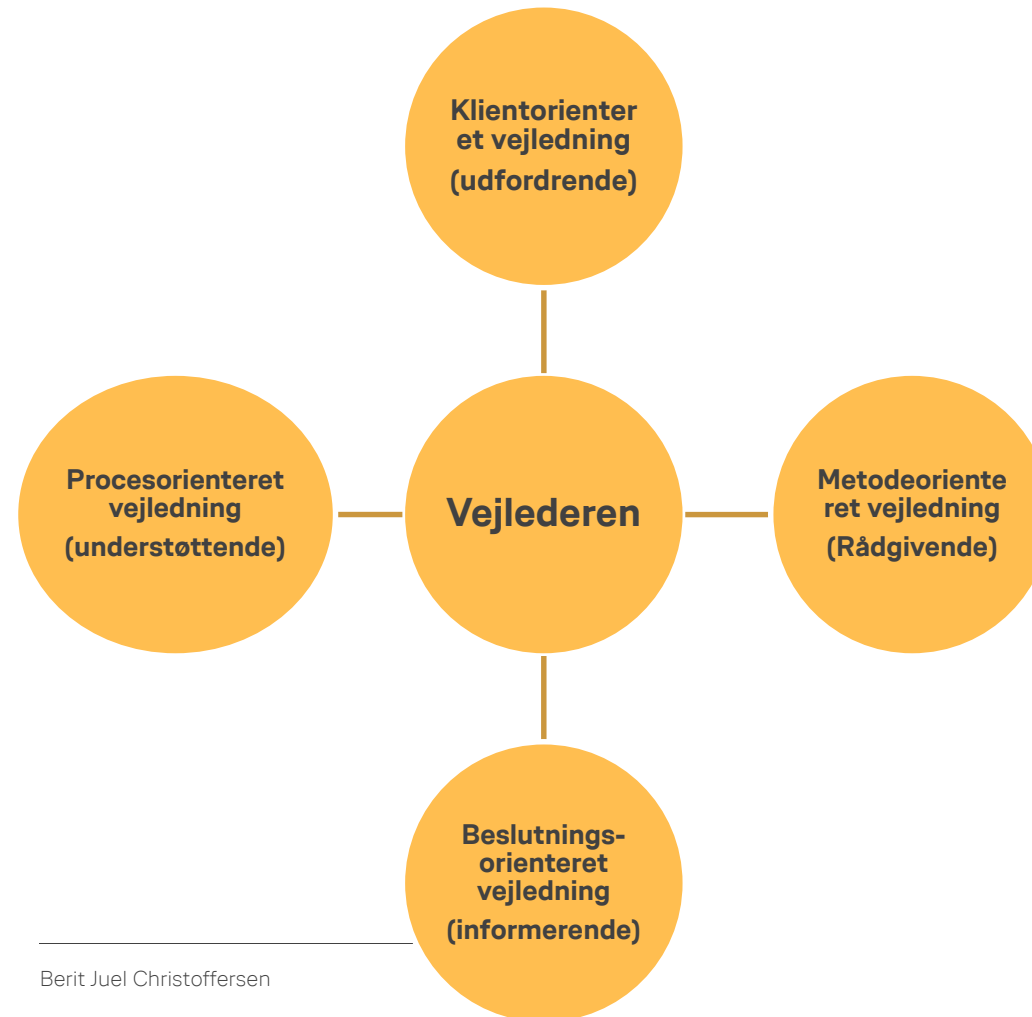
At være nysgerrig:

- en vigtig kompetence som praktikvejleder når refleksioner skal igangsættes
- Vækkes ofte når vi bliver mødt med noget der ikke stemmer overens med vores forforståelse eller er andeledes

Fordrer at du kan

- Stille undrende spørgsmål
- Undersøge ideer og handlinger fra mange perspektiver og synsvinkler
- Gå på opdagelse i det ukendte og modsatrettede

Fokusindstillinger i vejledningen

Rasmussen (2014:127); Læring og vejledning i praksis

Bag den Klientorienteret vejledning:

Fokus: Den studerende lærer ved egen kraft.

- Vejlederen indtager en ikke formidle eller overleverende rolle
- Vejleder udfordre den studerende til større bevidsthed om egne handlemønstre ved at bidrage med spørgende og underende spørgsmål.

Fordel: Den studerende får mulighed for at udvikle højt bevidsthedsniveau gennem egen indsats (perfekt for den dygtige studerende MEN kan være en svær vejledningsform for den knap så sikre og uerfarne studerende, som kan blive forvirret og usikker på hvor man som vejleder vil hen.

Metodeorienteret vejledning:

Fokus: Hvad kan den studerende konkret gøre/hvilke metoder kan anvendes i forskellige situationer.

- Vejleder har roller som rådgiver og deler sine overvejelser over, hvilke metoder der virker bedst og hvad der eksempelvis er etisk mest korrekt at gøre.
- Målet er således at hjælpe den studerende til at finde de bedste løsninger

Fordel: den mere usikre studerende vil føle sig godt hjulpet på vej, mens den mere sikre og erfarne studerende nemt kan komme til at føle sig dirigeret med.

Procesorienteret vejledning:

Det modsatte af metodeorienteret vejledning

Fokus: Vejlederen vil være optaget af at hjælpe den studerende til at få øje på egne (positive eller negative) forhold, der kan have betydning for opgaven der skal arbejdes med.

- Målet med denne vejledningsform er at den studerende bliver klogere på sig selv. Den studerende får således mulighed for at udvikle sig – ikke kun fagligt med også personligt.

Fordel: udvikling af personlige og faglige kompetencer.

Risikoen i denne vejledning kan være at man fortaber sig i de personlige forhold, så der ikke bliver tilstrækkelig fremdrift mod læringsmål og faglig udvikling.

Beslutningsorienteret vejledning:

Fokus: at få den studerende til at forstå, hvad der er rigtig og forkert.

- indbygget en tydelig asymmetri mellem vejleder og den studerende
- vejlederen ser sig selv i en rådgivende funktion
- Vejledningen kan få karakter af en konsultation hvor den studerende spørger og vejleder giver et svar.

Fordel: for den usikre studerende er det rart med færdige løsninger og svar – men lærer ikke meget om at tænke selvstændigt og kritisk reflekterende.

Risiko for at den mere selvstændige studerende vil følge sig begrænset og umyndiggjort

Drøftelse ved bordene -

- Hvor kan jeg se mig selv?
- Er der vejledningstyper jeg i mindre grad kan se mig selv i?
- Hvordan kan jeg bruge viden om vejledningstyper til at understøtte de studerendes refleksion?

Refleksionsredskaber mm.

- Formål
- Tema/emner
- Situationer/funktioner
- aftaler

LOGBOG

Formål:

- Fastholde observationer, tanker og handlinger (læring)
- Refleksioner over kobling mellem teori/praksis og egen læring
- Fastholde fokus på progression og praktikplan
- Kan både bruges som tilbageblik på dagen/ugen – og/eller i forhold til konkrete situationer:

Eksempelvis beskrivelse og refleksioner i forhold til:

- Situationen/arbejdsopgaven
- Dine handlinger (hvad observerede du, hvad gjorde du?)
- Dine faglige overvejelser (hvorfor gjorde du/den observerede som du/han/hun gjorde? Hvad kunne eventuelt gøres anderledes?)
- Viden (hvad har du brug for at vide mere om? Hvor kan du finde den viden?)

Øvelse i refleksioner over skriftligt produkt

Journalnotater, statusrapporter, undersøgelser, breve mv.

Fælles snak og refleksioner over eksempelvis:

Hvilke overvejelser gjorde du dig inden du skrev?
Hvad har været svært/nemt – hvorfor?
Hvorfor og med hvilket formål?
hvem skriver du til?

Aktiv journallæsning

- Læs journalen igennem og se hvilke blanketter mv., der er brugt i sagen
- Hvordan formuleres vurderinger og indstillinger. Hvorfor gøres det på denne måde, og er formen forståelig og hensigtsmæssig? Begrund dine svar.
- Se på familiens/borgerens mønstre og sagens udvikling.
 - Hvornår er der sket en udvikling/forandring i sagsforløbet?
 - Hvad skyldes dette?
 - Ville du have gjort noget anderledes? Hvorfor/hvorfor ikke?

Observationsreferat

-den studerende går i dybden med de 3 elementer som han/hun finder mest interessant

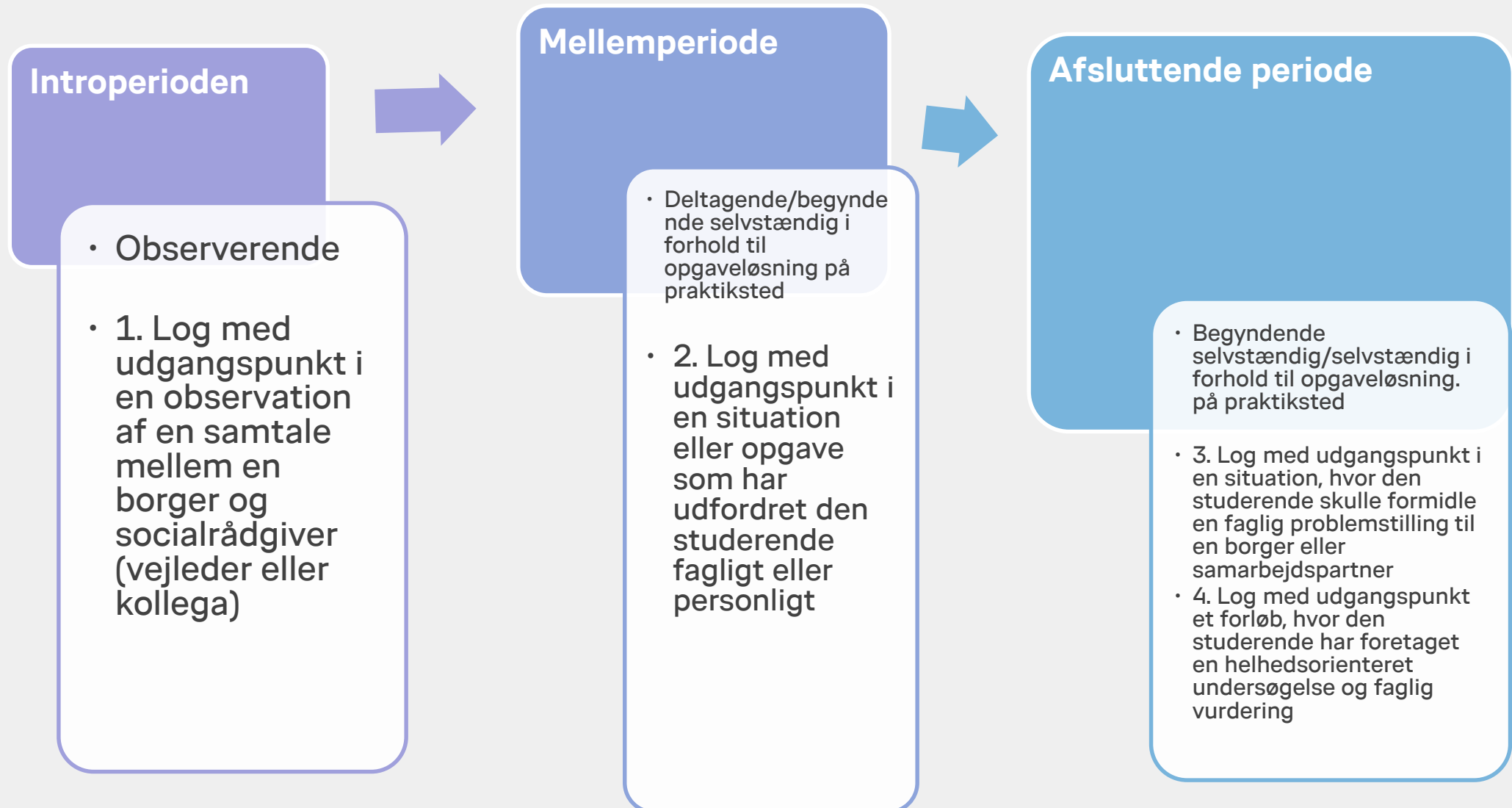
Emne - forslag	Observation	Refleksioner
Hvordan etablerer socialrådgiver kontakt med borger?		
Hvordan rammesætter socialrådgiver mødet/finder frem til hvad borgers ærinde er?		
Hvordan afdækker/undersøger socialrådgiver problemstillingen?		
Hvis samtalen fører til aftale om handling - hvordan finder socialrådgiver frem til den og hvordan laves aftaler om iværksættelse?		
Hvordan agerer borger under mødet?		
Hvordan afsluttes mødet?		

Interview med borger/samarbejdspartnere

Formål: At få indblik i andre aktøres perspektiver med henblik på eksempelvis refleksion over:

- Forskellige og ligheder i oplevelser af mødet
- Asymmetri i roller
- Forskellige problemforståelser (borger/socialrådgiver)
- Forskellige forståelser i tværfagligt samarbejde

Logs

De refleksive logs og refleksionscirkel

Refleksionscirklen

7. Rerefleksion

- Hvad har du lært?
- Hvordan ser du situationen nu?
- Hvordan vil du bruge din nye viden fremover?
- Hvilke nye spørgsmål dukker op?

6. Ny handling

- Beskriv hvad du ville gøre hvis du kom i en lignende situation ?

5. Konklusion

- Hvad var godt ?
- Hvad var mindre godt
- Hvilken betydning havde dine handlinger?
- Hvad kunne du have gjort anderledes

1. Beskrivelse af situationen

2. Tanker i situationen

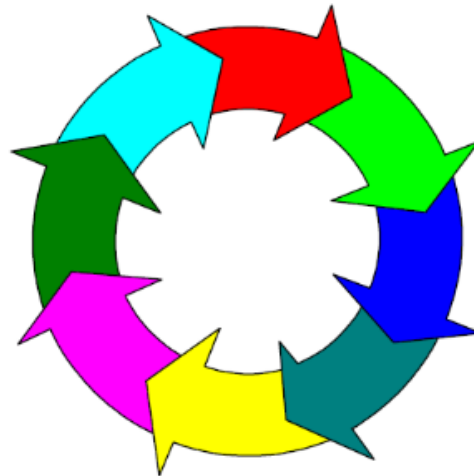
- Hvad følte du
- Hvad tænkte du

3. Problematiser

- Hvilke udfordringer ser du?
 - Hvilke spørgsmål rejser sig ?
- Vælg et spørgsmål at gå videre med

4. Analyse

- Hvilke teorier kan kaste lys over problemet ?
- Hvad er det mest centrale i teorien?
- Hvordan kan teori eller dele af den relateres til problemet? ?
- Er der andre teorier

Log nr.:
Navn og studienummer:
Beskrivelse af situationen og de tanker du havde (Refleksionscirkelens trin 1 og 2)
Hvilke udfordringer eller styrker ser du og hvilke spørgsmål rejser sig? Udvælg et spørgsmål at gå videre med. (Refleksionscirkelens trin 3)
Analyse (Refleksionscirkelens trin 4)
Konklusion (refleksionscirkelens trin 5)
Ny handling og refleksion over læring (Refleksionscirkelens trin 6 og 7)

Tak for i dag 😊

- Spørgsmål?
- Husk oprydning v/bordene